

3. Галаган І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у початкових класах / І. Галаган // Початкова школа. – 2013. – № 2. – С. 33 – 34.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ МЕТОДАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

Кваша Валентина Анатоліївна
магістрантка спеціальності «Здоров'я людини»
НПУ імені М.П. Драгоманова, Україна.
20fpp.v.kvasha@std.npu.edu.ua

Челнокова Марія Сергіївна
старший викладач
кафедри медико-біологічних
та валеологічних основ
охорони життя і здоров'я
НПУ імені М.П. Драгоманова, м. Київ,
m.s.chelnokova@npu.edu.ua

Анотація. При систематичному навантаженні дітей у шкільному віці відбувається значна емоційна напруга, що призводить до емоційної нестабільності.

Стаття присвячена висвітленню особливості використання методів арт-терапії у роботі з профілактики і корекції негативних емоційних станів дітей молодшого шкільного віку та навчання дитини навичок самостійної саморегуляції.

Ключові слова: арт-терапія, емоційний стан, молодші школярі, психокорекція, комунікативність, творче самовираження.

Сьогоднішній етап розвитку суспільства висуває якісно нові вимоги до людини, вимагає формування успішної, комунікативної, творчої, яскравої індивідуальності, що відображено в проекті «Нова українська школа».

Систематичне навантаження дітей у шкільному віці призводить до значної емоційної напруги, з якою дитина власноруч не вміє впоратися, що

призводить до емоційної нестабільності. Кількість емоційно-нестабільних дітей збільшується. Емоційна нестабільність характеризується підвищеними глибокими переживаннями, невмінням впоратися з емоцією, тривожністю, самовпевненості, страхами. Виникнення та консолідація емоційної нестабільності пов'язана з різними чинниками, у тому числі при міжособистісних конфліктах та конфліктах у середині колективу, віковими змінами особистості дитини, яка у цьому віці не здатна оцінити свій психоемоційний стан і самостійно вирішити проблемні ситуації, що виникають. У таких ситуацій, може проявлятися стан паніки, знедоленості, тривоги, страхів відторгнення, приниження, агресії. Дитина починає сумніватися в своїх силах і здібностях. Як наслідок, характер взаємодій з колективом стає в цілому деструктивним. Занадто емоційність не тільки руйнує навчальну діяльність, вона починає руйнувати особистісні компоненти характеру, що часто стає першопричиною соціальної дезадаптації дитини, формування її девіантної поведінки у майбутньому. Впливати на таку ситуацію необхідно. Актуальним стає питання профілактики та корекції емоційних станів на ранньому етапі, тобто в початковому шкільному віці.

Відомо, що саме у молодшому підлітковому періоді відбувається стрімкій розвиток мислення та уяви, а гра - основна діяльність дитини. Вона дає можливість проявити себе, самоствердиться, самовиразитися: «гра дитини - це творче переосмислення пережитих вражень, комбінування їх і побудова з них дійсності, яка відповідає запитам та інтересам самої дитини» (Виготський Л.С.). Враховуюче вищесказане, доцільно використовувати саме методи арт-терапії задля профілактики та корекції емоційних станів у початковому шкільному віці. Значним також є факт, що у порівняннями з іншими методами використання технології арт-терапії в корекційно-виховній роботі є найбільш доступною, оскільки не потребує спеціального обладнання та великих матеріальних затрат [1].

Успіхи в школі, відносини з однолітками, адаптація в нових умовах, все це залежить від того, наскільки виражений емоційний стан дитини (В.Р. Кисловська, А.В. Лукасик, та ін.).

Корекційно-виховна робота розглядається як система комплексних заходів психолого-педагогічного впливу на певні особливості аномального особистісного розвитку. Сутністю такого впливу є формування в дитини низки психічних функцій, збагачення її практичного соціального досвіду, подолання наявних у неї поведінкових, мовних та інших порушень (І. В. Середя) [6]. У сучасній психокорекційній практиці арт-терапію визначають як набір методів, які ґрунтуються на застосуванні різних видів мистецтва для корекції психоемоційних порушень в особистісному розвитку шляхом стимулювання художньо-творчих проявів дитини. Основні її методи – музикотерапія, бібліотерапія (в тому числі казкотерапія), танцювальна терапія, драматерапія, оригамі, відеотерапія, фототерапія, ізотерапія, кольоротерапія, маскотерапія, лялькотерапія, пісочна-, глино-, та тістотерапія, робота з м'яким матеріалом та інші форми самовираження у творчості, мандалотерапія, а також комплексний метод артсінтезтерапія. Ці методи використовуються також у педагогічному процесі з метою профілактики та корекції емоційних станів школярів, а також для розвитку творчості молодших школярів. Для кожної вікової групи використовуються різні методи арт-терапії. Наприклад, створення візуальних образів розглядається як форма пізнавальної діяльності учня, яке дозволяє йому висловити свої переживання, які непросто висловити словами [3; 6].

«Арт-терапія ґрунтується на переконанні, за яким людське «Я» відтворюється щоразу, коли індивід займається спонтанним ліпленням або малюванням, а не ретельно організованою навчальною діяльністю. Арт-терапія, на думку І. В. Середи, покликана гармонізувати особистість, розвиваючи її здатність до самопізнання й самовираження. Саме тому вона розглядається дослідниками як «технологія зцілення за допомогою

творчості», або ж спеціалізована форма психотерапії, ґрунтована на мистецтві, творчій та образотворчій діяльності» [6].

«Л.Д. Лебедева вказує на діагностичний, психотерапевтичний, виховний, розвивальний та корекційний ефекти від використання відповідних методів. На її думку арт-терапія:

- створює позитивний емоційний настрій в робочій групі;
- полегшує процес комунікації молодшого школяра зі вчителем, іншими дорослими, ровесниками;
- сприяє формуванню взаємин емпатії і взаємного прийняття;
- надає дитині змогу звернутися до проблем, які вона не готова обговорювати вербально;
- дає можливість у символічній формі експериментувати з різноманітними відчуттями, вивчати і виражати їх у соціально прийнятних формах;
- сприяє опрацюванню тих емоцій і думок, які дитина звикла пригнічувати, позитивно трансформувати їх» [4].

Арт-терапія є найбільш доступною й ефективною, відповідною віковим особливостям дитячого контингенту, оскільки її головна мета пов'язана з гармонізацією особистості шляхом розвитку її здібностей самопізнання й самовираження. Важливим є те, що арт-терапія не нав'язує дитині «механічних», «зовнішніх» засобів корекції або вирішення її проблем, а, натомість, «запускає» внутрішні ресурси особистості [2]. Проведення образотворчих занять із молодшими школярами надає їм соціально прийнятний спосіб виходу агресії та інших негативних станів, розвиває уяву і почуття внутрішнього контролю. Як процесуально зорієнтований підхід, арт-терапія зосереджується на безпосередньому переживанні ситуації «тут і тепер», що дозволяє працювати з дитиною на невербальному рівні. «Лікування мистецтвом» дає змогу ліквідувати вплив або змінити ставлення

молодшого школяра до негативних чинників, які спричинили зміну його поведінки.

Список літератури

1. Выготский, Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – М.: АСТ, Астрель, Хранитель, 2008. – 672 с
2. Горбенко М. І. Психолого-педагогічне виховання дітей молодшого шкільного віку / М. І. Горбенко // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. - 2008., Т. 2. – С. 54-57.
3. Копытин А. И. Основы арт-терапии. – СПб.: Лань, 1999. – 256 с.
4. Лебедева Л. Д. Педагогические основы арт-терапии в образовании учителя: дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.01 / Лебедева Людмила Дмитриевна. – М.: РГБ, 2003. – 383 с.
5. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, І.М. Біла, Г. П. Лазос; за ред. З. Г. Кісарчук. – К.: 2015.
6. Середа, І. В. Використання технології арт-терапії в корекційно-виховній роботі. Інноваційна педагогіка. – 2019. – С.63-66.

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО УРОКІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

*Кравчук Алла Олександрівна,
студентка I курсу магістратури,
Спеціальності «Початкова освіта»
Науковий керівник: кандидат пед. наук, доцент
Григоренко Вікторія Євгеніївна
НПУ імені М. П. Драгоманова, м. Київ,
ел.адреса: allochkamailua@gmail.com*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ XXI СТОЛІТТЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

2021 р.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ХХІ СТОЛІТТЯ

2021

УДК 37.01(082)«20»А43

*Друкується за рішенням Вченої ради факультет педагогіки і психології
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*

Редакційна колегія:

Олефіренко Т.О., кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Матвієнко О.В., доктор педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Шевнюк О.Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П. Драгоманова.

Цветкова Г.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості НПУ імені М.П. Драгоманова.

Митник О.Я., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Страшко С.В., кандидат біологічних наук, професор, завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я НПУ імені М.П. Драгоманова.

Лапченко І.О., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова.

Коханко О.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання НПУ імені М.П. Драгоманова.

Актуальні проблеми освіти ХХІ століття: матеріали Всеукраїнської науково-практичної студентської інтернет-конференції (14 травня 2021 року): збірник тез. — Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. — 126 с.

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти «Актуальні проблеми освіти ХХІ століття». Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

За зміст статей і правильність цитування відповідальність несе автор.

© НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021

© Автори статей, 2021

ЗМІСТ

1. EDUKACJA INKLUZYWNA W WYBRANYCH UCZELNIACH KATOLICKICH W POLSCE ([Witold Janoch, Katarzyna Zielińska-Król](#))
2. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖОСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ([Аханова Алла Володимирівна,](#))
3. ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МУЛЬТИМЕДІА НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ([Галіченко Юлія Вікторівна](#))
4. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ([Іонов Владислав Юрійович, Шеремет Інеса Володимирівна](#))
5. ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕЛЕМЕНТІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ([Карпенко Наталія Володимирівна](#))
6. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ МЕТОДАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ ([Кваша Валентина Анатоліївна, Челнокова Марія Сергіївна](#))
7. ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВЛЕНOSTІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО УРОКІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ([Кравчук Алла Олександрівна, Григоренко Вікторія Євгеніївна](#))

8. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ДИТИНИ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ [\(Куцин Анастасія Василівна\)](#)
9. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРТЦВА В НУШ [\(Матющенко Вікторія Володимирівна\)](#)
- 10.МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ [\(Мащенко Юлія Миколаївна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)
- 11.РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОТИВАЦІЇ МОЛОДІ ДО ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ [\(Мішустіна Владислава Сергіївна, Мехед Ольга Борисівна\)](#)
- 12.ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ МІЖ БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ТА ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ [\(Петровська Вікторія Олегівна\)](#)
- 13.ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ УСПІШНОСТІ ОСОБИСТОСТІ [\(Прядко Богдан Васильович\)](#)
- 14.ОСОБЛИВОСТІ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ [\(Рарога Є.Ю., Коннов О. Ф\)](#)
- 15.ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ РОДИННИХ ЦІННОСТЕЙ [\(Сахарчук Дарина Валентинівна\)](#)
- 16.ШІСТЬ ЦЕГЛИНОК «LEGO» В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ [\(Селюк Ганна Олександрівна, Лук'янченко Ольга Миколаївна\)](#)
- 17.ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ [\(Тесленко Тетяна Василівна\)](#)

18. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ КОНСТРУЮВАННЯ ТА МОДЕЛЮВАННЯ [\(Янковська Інна Миколаївна, Ткач Тетяна Олегівна\)](#)
19. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ 1-ГО КЛАСУ НА УРОКАХ ЯДС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ [\(Толочик Олена Василівна, Васютіна Тетяна Миколаївна\)](#)
20. ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В СТРУКТУРІ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА [\(Туркот Тетяна Іванівна\)](#)
21. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО ОЛІМПІАДИ З МАТЕМАТИКИ [\(Уварова Яна Олександрівна, Чайченко Валентина Федорівна\)](#)
22. СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗОРУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ [\(Халепа Юлія Ігорівна, Шеремет Інеса Володимирівна\)](#)
23. ПЕДАГОГІЧНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩА ЗДІБНІСТЬ ПЕДАГОГА [\(Шкарбань Анна Володимирівна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)
24. АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА [\(Щербатюк Анастасія Дмитрівна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)
25. ПРОБЛЕМНІ ЗАВДАННЯ УРОКУ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ [\(Ядчишина Діана Сергіївна, Тесленко Тетяна Василівна\)](#)